

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบเปรียบเทียบ (comparative descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการ ของกลุ่มสมรของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม และเปรียบเทียบระหว่างความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการของกลุ่มสมรของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม

ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นกลุ่มสมรของผู้ป่วยก่อนการผ่าตัดเต้านมออกทั้งหมดเพียงอย่างเดียว หรือการผ่าตัดเต้านมออกหมดโดยสิ้นเชิงชนิดดัดแปลงเป็นครั้งแรก ซึ่งผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง 1 ศัลยกรรมหญิง 2 ศัลยกรรมหญิง 4 พิเศษ 2 และพิเศษ 7 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มสมรของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2540 ถึงเดือนกรกฎาคม 2541 จำนวนจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเต้านมภายในปี พ.ศ. 2538 จำนวน 106 ราย (งานการพยาบาล ผู้ป่วยผ่าตัดและพักฟื้น โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่, ติดต่อกับการส่วนตัว, สิงหาคม 26, 2539) โดยใช้การคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของเดมพ์เซและเดมพ์เซ (Dempsey & Dempsey, 1992) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นกลุ่มสมรของผู้ป่วยที่รอการผ่าตัดเต้านม
2. สื่อสารด้วยภาษาไทยรู้เรื่อง
3. ยินดีให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย ได้แก่ หอผู้ป่วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และวิธีการผ่าตัด

2. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของกลุ่มสมรส ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา ระยะเวลาของการสมรส สัมพันธภาพของกลุ่มสมรสกับผู้ป่วย รายได้ของครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ และการจ่ายค่ารักษาพยาบาล

3. แบบสัมภาษณ์ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการของกลุ่มสมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ความต้องการของกลุ่มสมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม และการได้รับการตอบสนองความต้องการของกลุ่มสมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้น โดยประยุกต์ตามแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow, 1970) จำนวน 32 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ความต้องการและการได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกาย 2 ข้อ ความปลอดภัย 16 ข้อ ความเป็นเจ้าของและความรัก 5 ข้อ ความภาคภูมิใจ 5 ข้อ และความสำเร็จสมหวังในชีวิต 4 ข้อ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อเป็นระดับดังนี้

ความต้องการ	ค่าคะแนน
ไม่ต้องการ	0
ต้องการน้อย	1
ต้องการปานกลาง	2
ต้องการมาก	3

เกณฑ์ในการกำหนดคะแนนความต้องการรายด้านและโดยรวม แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยกำหนดคะแนนดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2538)

ต้องการน้อยที่สุด	ระดับคะแนนอยู่ในช่วง	0.00 - 0.49
ต้องการน้อย	มีระดับคะแนนอยู่ในช่วง	0.50 - 1.49
ต้องการปานกลาง	มีระดับคะแนนอยู่ในช่วง	1.50 - 2.49
ต้องการมาก	มีระดับคะแนนอยู่ในช่วง	2.50 - 3.00

การได้รับการตอบสนองความต้องการ	ค่าคะแนน
ไม่ได้รับ	0
ได้รับน้อย	1
ได้รับปานกลาง	2
ได้รับมาก	3

เกณฑ์ในการกำหนดคะแนนการได้รับการตอบสนองความต้องการรายด้าน และ
โดยรวม แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยกำหนดคะแนนดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2538)

การได้รับการตอบสนองความต้องการน้อยที่สุด	0.00 - 0.49
การได้รับการตอบสนองความต้องการน้อย	0.50 - 1.49
การได้รับการตอบสนองความต้องการปานกลาง	1.50 - 2.49
การได้รับการตอบสนองความต้องการมาก	2.50 - 3.00

การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ (content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการของคู่สมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม ไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity) โดยขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลศัลยกรรม 2 ท่าน อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลจิตเวช 1 ท่าน พยาบาลที่มีประสบการณ์ด้านการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเต้านม 2 ท่าน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ และนำไปใช้จริง

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการของคู่สมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านมที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับคู่สมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 ราย จากนั้นนำเครื่องมือมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ความต้องการของคู่สมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านมเท่ากับ 0.91 และแบบสัมภาษณ์การได้รับการตอบสนองความต้องการของคู่สมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านมเท่ากับ 0.97

การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงคณบดีคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตเก็บข้อมูลที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง 1 ศัลยกรรมหญิง 2 ศัลยกรรมหญิง 4 พิเศษ 2 และพิเศษ 7 ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติจากคณบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่แล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยพบหัวหน้างานบริการพยาบาล หัวหน้าการพยาบาลศัลยกรรม หัวหน้าการพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ หัวหน้าหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง 1 ศัลยกรรมหญิง 2 ศัลยกรรมหญิง 4 พิเศษ 2 และพิเศษ 7 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

3. ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยสำรวจรายชื่อของผู้ป่วยก่อนได้รับการผ่าตัดเต้านม จากรายงานประจำตัวผู้ป่วย และเลือกคู่สมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยพบกลุ่มตัวอย่างก่อนที่ผู้ป่วยจะได้รับการผ่าตัดเต้านม 1 วัน โดยการแนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล การรักษาความลับของข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่จะไม่เข้าร่วมการทำวิจัย พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

4.2 ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยรวบรวมข้อมูลตามแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยจากรายงานผู้ป่วย และสัมภาษณ์จากคู่สมรส จากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของแต่ละหอผู้ป่วย เกี่ยวกับความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการของคู่สมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านมมี 5 ด้านคือ ทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย ความเป็นเจ้าของ และความรัก ความภาคภูมิใจ และความสำเร็จสมหวังในชีวิต แล้วทำเครื่องหมายบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ตามคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างเลือกโดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที

5. ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเช่น ข้อ 3-4 จนได้ตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนด คือ 40 คน

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านม นำมาแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลคะแนนความต้องการและการได้รับการตอบสนองความต้องการของกลุ่มสมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านมโดยรวมและรายด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคะแนนความต้องการกับการได้รับการตอบสนองความต้องการของกลุ่มสมรสของผู้ป่วยก่อนผ่าตัดเต้านมโดยรวมและรายด้าน โดยการทดสอบที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ (paired t-test) (ยวดี ภาฯฯ และคณะ, 2537)